



Hardsyssel Historisk Samfund udsender med jævne mellemrum et elektronisk nyhedsbrev til vores medlemmer med stort og småt om arrangementer, hvad bestyrelsen har gang i, og hvad du som medlem kan forvente og glæde dig til.

---

## Invitation til Historiens Dag på Skærum Mølle

*”Midt i den storslåede vestjyske natur, netop dér, hvor Lilleåen møder Storåen, ligger Skærum Mølle, hvis historie går tilbage til middelalderen. Stedet har i tidens løb hørt under både Tvis Kloster og herregården Nørre Vosborg. I dag er de smukke bygninger rammen om Folkeuniversitetetscentrets virksomhed, der er baseret på folkeoplysende formidling af forskningens metoder og resultater”.*

Sådan præsenterer Skærum Mølle ved Vemb sig bl.a. på stedets hjemmeside: [skaerum.dk](http://skaerum.dk) Lørdag den 28. oktober kl. 14-17 er Skærum Mølle ramme om Historiens Dag i Hardsyssel Historisk Samfund. Alle er velkomne til arrangementet. Skærum Mølles adresse er Skærum Møllevej 4, 7570 Vemb.

### **Foredrag og årbog**

Historiens Dag byder på to indslag, der hver for sig sætter spændende lokalhistorie i perspektiv i brede sammenhænge:

For det første vil tidligere museumsdirektør på Holstebro Museum, Esben Graugaard, holde foredrag om Villemoes-slægten, der bl.a. har spillet en væsentlig rolle på netop Skærum Mølle. Titlen på Esben Graugaards foredrag er: ”Villemoes – en iværksætter- og dannelseshistorie i et vestjysk landbomiljø ca. 1860 til 1960”.

For det andet vil 2023-udgaven af Hardsyssels Årbog blive præsenteret på Historiens Dag af årbogens redaktør, Gudrun Gormsen, der også er formand for Hardsyssel Historisk Samfund. Årbogen, der er udgivet hvert år siden 1907, indeholder i år otte spændende artikler. Ved afslutningen på Historiens Dag kan medlemmer af Hardsyssel Historisk Samfund få udleveret deres eksemplar af årbogen.

### **Programmet for Historiens Dag**

**Kl. 14.00:** Velkomst og foredrag ved Esben Graugaard. Titlen på foredraget er

”Villemoes – en iværksætter- og dannelseshistorie i et vestjysk landbomiljø ca. 1860-1960”.

**Kl. 15.15:** Kaffe. Pris for kaffe og kage, inkl. entré, er 150 kr. for medlemmer og 200 kr. for ikke-medlemmer.

**Kl. 15.50-16.15:** Præsentation af Hardsyssels Årbog ved årbogens redaktør, Gudrun Gormsen.

**Fra kl. ca. 16.15:** Her er der mulighed for at besøge Skærum Mølles smukke villa og få udleveret 2023-udgaven af Hardsyssels Årbog.

**Kl. 17.00:** Afslutning.

**VIGTIGT:** Af hensyn til kaffen er tilmelding til Historiens Dag nødvendigt. Tilmelding er på Hardsyssel Historisk Samfunds hjemmeside [www.hardsyssel.org](http://www.hardsyssel.org) Der er også mulighed for tilmelding til foreningens formand, Gudrun Gormsen, på tlf. 5153 6560.

**Sidste frist for tilmelding er mandag den 23. oktober.**

### **Om Esben Graugaards foredrag**

Som appetitvækker fortæller Esben Graugaard følgende om indholdet i sit foredrag med titlen "Villemoes - en iværksætter- og dannelseshistorie fra et nordvestjysk landbomiljø ca. 1860-1960", som han holder på Historiens Dag:

"Brødrene Niels, Chresten og Andreas Villemoes voksede op i et hestehandlermiljø på Villemoesgård nord for Holstebro. Efter højskoleophold og udlandsophold vendte de hjem med ønsket om at være med til at skabe et nyt Danmark præget af folkeoplysning og ligeværd. Med Grundtvig i den ene hånd og den anden på drejebænken udfoldede Niels og Chresten sig fra 1879 som iværksættere på Skærum Mølle og Teglgården i Lemvig. Broderen Andreas opfandt i samme periode Danmarks første gødningsspreder "Villemoes". Vi møder disse mænd og deres familier "med faste hjerter", for hvem et medansvar for samfundets udvikling og bondestandens vel var en vigtig drivkraft. I en tid med udkantsdebat er nogle af Villemoes'ernes centrale værdier stadig aktuelle og brugbare".

### **Arkiver kan udstille**

For også at sætte den helt nære lokalhistorie i perspektiv har Hardsyssel Historisk Samfund inviteret de lokalhistoriske arkiver i foreningens område til at udstille eksempler fra deres virke på Historiens Dag. På den måde får de mange lokalhistoriske arkiver mulighed for at profilere sig i en større geografisk sammenhæng og inspirere andre, der brænder for lokalhistorie i deres respektive områder.



*Skærum Mølle, der er ramme om Historiens Dag lørdag den 28. oktober.*



## Fokus på Vinderup Egnshistoriske Arkiv

Hardsyssel Historisk Samfund er i gang med en artikelserie, hvor vi sætter fokus på de mange lokalhistoriske arkiver i foreningens område. Artiklerne bringes i vores nyhedsbreve og på vores hjemmeside [www.hardsyssel.org](http://www.hardsyssel.org)

I næste nummer af vores nyhedsbrev besøger vi Vinderup Egnshistoriske Arkiv i Holstebro Kommune. Arkivet har til huse i Vinderups tidligere biblioteksbygning, der ligger centralt på Vinjes Torv i Vinderup.

Vinderup Egnshistoriske Arkiv dækker sognene Sahl, Ejsing, Ryde, Handbjerg og Sevel, der sammen udgjorde den tidligere Vinderup Kommune.

Formålet med serien er af synliggøre den guldgrube af spændende lokalhistorie, der er samlet op i de lokalhistoriske arkiver, og det store frivillige arbejde, der ligger bag.



*Vinderup Egnshistoriske Arkiv har til huse i denne bygning, der tidligere var bibliotek i Vinderup.*

---

## De næste arrangementer i Hardsyssel Historisk Samfund

Her er en oversigt over Hardsyssel Historisk Samfunds tre arrangementer i 2024. Sæt allerede nu kryds i kalenderen:

- \* **Årsmødet 2024:** Foreningens årsmøde i 2024 holdes lørdag den 9. marts kl. 14-17 i Vedersø Kulturcenter. Her vil den kendte lokalhistoriker, Jon Høgh, Ulfborg, holde foredrag om Kaj Munk og Kaj Munks fætter, digteren Nis Petersen. Titlen på Jon Høghs foredrag er: "Digtere og fætre – Kaj Munk og Nis Petersen". I forbindelse med årsmødet holdes foreningens generalforsamling.



*Tegningen viser det nye Maritimhistoriske Museumscenter i Thyborøn, som åbner i 2024.*

- \* **Sommermødet 2024.** Sommermødet holdes i Thyborøn lørdag den 15. juni. Her vil manden bag bl.a. Sea War Museum i Thyborøn, Gert Normann Andersen, fortælle om og vise rundt i sit nye Maritimhistoriske Museumscenter i det tidligere Kystcenter i byen. Det nærmere program for dagen vil blive meldt ud hurtigst muligt i vores nyhedsbreve.
- \* **Historiens Dag 2024.** Hardsyssel Historisk Samfunds årlige Historiens Dag holdes altid den sidste lørdag i oktober, hvor bl.a. årets udgave af Hardsyssels Årbog bliver præsenteret. I 2024 er det lørdag den 26. oktober. Endnu er mødested og program for dagen ikke helt på plads, men det vil blive meldt ud hurtigst muligt i vores nyhedsbreve.